Synthese van de territoriale dynamiek, Zorgzone Zuid

Transversale analyse van de bijeenkomsten (thematische overlegmomenten over geestelijke gezondheid, preventie en gezondheidsbevordering en verbinding ziekenhuis-ambulante zorg) van september 2025 tot juni 2026 (in totaal 7 bijeenkomsten)

Een overlegproces waarin de behoeften van het gebied centraal staan

De thematische overlegmomenten van zorgzone Zuid zijn bedoeld om kennis te delen, de behoeften van de bevolking te monitoren, noodzakelijke aanpassingen in het aanbod en de samenwerkingen in kaart te brengen en gezamenlijke acties voor te stellen. Bij deze sessies komen welzijns- en gezondheidsspelers uit verschillende sectoren samen. Ze staan open voor alle betrokken professionals.

Naarmate de bijeenkomsten vorderen, wordt een gemeenschappelijke aanpak duidelijker: uitgaan van concrete situaties en de moeilijkheden waarmee professionals te maken hebben, om zo de trajecten beter te begrijpen, de momenten te herkennen waarop die trajecten dreigen te worden onderbroken en de rollen van de verschillende betrokkenen te verduidelijken. De benadering evolueert zo naar een werkwijze die sterk gericht is op elkaar kennen, coördinatie, continuïteit van de trajecten en duidelijkheid over de bestaande hulpbronnen, met steeds meer aandacht voor complexe situaties en geïsoleerde doelgroepen.

Er nemen mensen met uiteenlopende profielen deel: ambulante zorg, ziekenhuizen, geestelijke gezondheidszorg, thuiszorg, maatschappelijke dienstverlening, preventie en gemeenschapsactoren enz. Per sessie komen er tussen de 4 en 21 mensen bij elkaar.

Om contact op te nemen met het team van de Zorgzone Zuid ⟶ info@zorgzone-zuid.brussels +32 2 880 29 88

Een initiatief van de vzw BRUSANO

Collectief actie ondernemen om de welzijns- en gezondheids-organisatie te veranderen.

Met de steun van de GGC
GEMEENSCHAPPELIJKE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE

Drie belangrijke werkgebieden

1. Geestelijke gezondheid

Het werk op het gebied van geestelijke gezondheid laat zien dat **situaties steeds complexer worden,** vooral door toenemende bestaansonzekerheid, sociaal isolement en een groeiende vraag naar **thuisbegeleiding.** Niet vragen of weigeren van zorg, weigeren om professionals thuis te ontvangen en situaties waarin het syndroom van Diogenes een rol speelt, worden expliciet als problematisch aangemerkt.

Deze situaties brengen vooral een **versnippering van de begeleiding** aan het licht: problemen bij de afstemming tussen welzijns- en gezondheidszorg en tussen ambulante zorg en ziekenhuis, verlies van een totaalbeeld van de situatie, gebrek aan tijd en ruimte om even afstand te nemen, en generalistische hulpverleners die het moeilijk hebben bij noodsituaties en crises. De overbelasting van bepaalde diensten en de verscheidenheid aan opnameprocedures maken de doorverwijzing ook lastiger.

Het werk richt zich daarom op de **coördinatie en de continuïteit van de trajecten,** met de bedoeling de rollen en de afstemming tussen de organisaties te verduidelijken.

2. Verbinding ambulante zorg en ziekenhuis

Dit werkgebied legt sterk de nadruk op de problemen rond **continuïteit tussen het ziekenhuis, de ambulante zorg en de eerstelijnszorg.** Professionals stellen een tekort aan bepaalde essentiële functies, een toenemende complexiteit van de zorg en een toename van bestaansonzekerheid vast. Ze benadrukken dat het nodig is om de samenwerking tussen ziekenhuis- en ambulante teams te versterken en beter vast te leggen **wie er wanneer en waarom in actie komt.**

Duidelijke rollen en een goede informatie-uitwisseling zijn belangrijke uitdagingen. Snelle toegang tot informatie over de persoon, omgeving, gezondheidstoestand en het bestaande netwerk wordt gezien als essentieel voor de continuïteit van de opvolging. Er wordt ook speciale aandacht besteed aan mensen met een beperking en aan het gebrek aan kennis over deze groep bij sommige generalistische spelers.

De groep heeft **geriatrie als prioritair werkgebied** aangewezen, met name complexe situaties die gekenmerkt worden door herhaalde ziekenhuisopnames en terugkeer naar huis of naar een instelling. Uit de gesprekken blijkt dat er behoefte is aan iemand die zorgt voor coördinatie en de informatie centraliseert die nodig is voor continuïteit van de opvolging. De bestaande digitale tools worden bovendien gezien als moeilijk toegankelijk voor een deel van de oudere bevolking.

Om contact op te nemen met het team van de Zorgzone Zuid ⟶ **info@zorgzone-zuid.brussels** **+32 2 880 29 88**

Een initiatief van de vzw BRUSANO

Collectief actie ondernemen om de welzijns- en gezondheids-organisatie te veranderen.

Met de steun van de GGC
GEMEENSCHAPPELIJKE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE

3. Preventie en gezondheidsbevordering

Twee thema's zijn van groot belang in dit werkgebied: **vaccinatie** en **sociale isolatie.**

Voor vaccinatie blijkt uit de gesprekken dat er **steeds meer vaccinatietwijfel** is, tegen een achtergrond van desinformatie en wantrouwen. Professionals zien een twijfelende groep bij wie begeleiding echt een effect kan hebben. Vertrouwen in de professionals en duidelijke boodschappen lijken dus van cruciaal belang te zijn.

De aanpak bestaat uit het ontwikkelen van **betrouwbare, begrijpelijke informatie die is aangepast aan de gezondheidsgeletterdheid,** waarbij de bevolking wordt betrokken bij de kwaliteit van de boodschappen. Het document stelt ook voor om welzijns- en gezondheidsprofessionals breder in te zetten bij inclusieve campagnes en de organisatie van de vaccinatie concreet beter te coördineren.

Daarnaast worden in het onderzoek naar **isolement en het netwerk rond de geïsoleerde persoon** drie situaties onderscheiden: geïsoleerde mensen die helemaal geen hulp vragen, mensen die wel hulp zoeken maar niet weten waar ze terechtkunnen, en mensen die wel een professioneel netwerk hebben, maar geen informeel netwerk. Vooral ouderen, alleenstaande ouders en mantelzorgers worden als risicogroepen aangemerkt.

Het werk leidt tot heel concrete actiepistes: samen een totaalbeeld opstellen van het netwerk dat rond geïsoleerde mensen kan worden ingezet, bestaande tools en kaarten inventariseren, mensen actief benaderen en opsporen, dieper ingaan op het fenomeen dat mensen geen hulp vragen of er geen gebruik van maken, en ontmoetingen tussen lokale diensten stimuleren.

Belangrijkste ondervonden moeilijkheden

In de bijeenkomsten komen ten slotte verschillende hardnekkige problemen tot uiting:

- Toenemende complexiteit van situaties, vaak gekenmerkt door een verweving van sociale, gezondheids- en geestelijke gezondheidsproblemen, onzekerheid en isolement.
- Versnippering van de begeleiding en gebrek aan sectoroverschrijdende samenwerking, wat leidt tot een verlies van het totaalbeeld en de continuïteit van het traject in gevaar brengt.
- Moeilijkheid om de juiste contactpersoon te vinden en inzicht te krijgen in het bestaande aanbod, terwijl sommige voorzieningen die concrete steun kunnen bieden onbekend blijven.
- Verzadiging en beperkingen van het aanbod, met name van de mobiele teams, in combinatie met een tekort aan bepaalde functies en de verscheidenheid aan toelatingsprocedures.
- Moeilijkheid om bepaalde doelgroepen te bereiken, met name geïsoleerde mensen, mensen die geen hulp vragen of er geen gebruik van maken, en ouderen in complexe situaties.

Om contact op te nemen met het team van de Zorgzone Zuid ⟶ **info@zorgzone-zuid.brussels** **+32 2 880 29 88**

Een initiatief van de vzw BRUSANO

Collectief actie ondernemen om de welzijns- en gezondheids-organisatie te veranderen.

Met de steun van de GGC
GEMEENSCHAPPELIJKE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE

Overkoepelende prioriteiten die uit de bijeenkomsten naar voren komen

Verschillende aandachtspunten komen in alle bijeenkomsten steeds weer terug.

Het netwerk overzichtelijker maken en elkaar beter leren kennen. De behoefte om te weten wie wat doet, onder welke voorwaarden en wanneer elke speler moet worden ingeschakeld, loopt als een rode draad door de drie werkgebieden. Het gaat erom beter te weten wat er al is en om relaties op te bouwen waarmee snel kan worden geschakeld.

De coördinatie en de continuïteit van de zorgtrajecten verbeteren. Complexe situaties vragen om een betere afstemming tussen welzijn, gezondheid, geestelijke gezondheid, thuiszorg en ziekenhuis. Meer duidelijkheid over de rollen, in kaart brengen van de sleutelmomenten in het traject en delen van informatie zijn terugkerende hefbomen.

Mensen vaker actief benaderen en beter reageren op situaties waarin geen hulp wordt gevraagd. Isolement blijkt een overkoepelend probleem te zijn, vooral als het gepaard gaat met bestaansonzekerheid, geestelijke gezondheid of ouder worden. Mensen opsporen die niet spontaan aankloppen bij diensten wordt dus een duidelijke uitdaging voor het gebied.

Meer gebruikmaken van bestaande hulpbronnen en ervoor zorgen dat deze inzetbaar zijn. Uit meerdere bijeenkomsten blijkt dat er wel projecten, voorzieningen of tools bestaan, maar dat die nog te weinig bekend zijn. De uitdaging ligt dus ook in hun zichtbaarheid en de mate waarmee professionals ermee aan de slag gaan.

Bijzondere aandacht besteden aan complexe situaties en kwetsbare doelgroepen. Ouderen, geïsoleerde mensen, mensen in precaire situaties, mensen die zorg weigeren of er niet om vragen, en mensen met een beperking worden op verschillende plaatsen genoemd als groepen voor wie een betere afstemming binnen het netwerk nodig is.

Samengevat

Uit de overlegmomenten in zorgzone Zuid blijkt dat het gebied te maken heeft met steeds complexere situaties en een toenemend isolement van bepaalde doelgroepen, tegen de achtergrond van bestaansonzekerheid en verzadiging van bepaalde hulpbronnen. De moeilijkheden hebben vooral te maken met de versnippering van de trajecten, het gebrek aan duidelijkheid over het aanbod en onvoldoende coördinatie tussen de sectoren. De in gang gezette dynamiek mikt dan ook prioritair op het **beter in kaart brengen en op elkaar afstemmen van de bestaande hulpbronnen, het verduidelijken van de rollen en het waarborgen van de continuïteit van de begeleiding. Mensen proactief benaderen, mensen die geen hulp vragen opsporen en werken rond complexe situaties, met name in geriatrie, lijken bijzonder richtinggevende strategieën voor de toekomst.**

Om contact op te nemen met het team van de Zorgzone Zuid ⟶ **info@zorgzone-zuid.brussels** **+32 2 880 29 88**

Een initiatief van de vzw BRUSANO

Collectief actie ondernemen om de welzijns- en gezondheids-organisatie te veranderen.

Met de steun van de GGC
GEMEENSCHAPPELIJKE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE